

ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไข
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ

บทที่ 4

ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไข
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ

กรมทางหลวงชนบทได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการสะพานข้ามแม่น้ำประแสร์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง รอบปีที่ 11 เป็นช่วงระยะดำเนินการเปิดใช้งานสะพานปีที่ 7 ต่อเนื่องจากการดำเนินการเปิดใช้สะพานปีที่ 6 ที่ผ่านมาตามที่ระบุเงื่อนไขไว้ในรายงานการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินการโครงการ รวมทั้งปรับปรุงการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมต่อโครงการเพื่อให้การปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัดอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการจึงต้องจัดทำโดยบุคคลที่ 3 (Third Party) ทางกรมทางหลวงชนบทจึงได้มอบหมายให้ บริษัท เอ็นแคด คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นผู้ดำเนินการศึกษา ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ

4.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการจะประเมินใน 7 ลักษณะ รายละเอียดดังตารางที่ 4.1-1

ตารางที่ 4.1-1 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติตามมาตรการ	สัญลักษณ์	ความหมาย
1. มาตรการที่ปฏิบัติ	●	ผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในกรณีที่ทางโครงการปฏิบัติตามมาตรการครบถ้วนในทุกประเด็น
2. มาตรการที่ไม่ได้ปฏิบัติ	○	ผลการปฏิบัติตามมาตรการในกรณีที่ทางโครงการไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้
3. มาตรการที่ปฏิบัติไม่ครบถ้วน	◐	ผลการปฏิบัติตามมาตรการในกรณีที่ทางโครงการได้ปฏิบัติตามมาตรการแต่ไม่ครบถ้วน
4. มาตรการที่ไม่สามารถประเมินได้	⊗	การประเมินในกรณีที่มาตรการกำหนดให้ปฏิบัติแต่ในขณะที่ยังไม่ถึงเวลาที่โครงการจะต้องปฏิบัติ
5. มาตรการที่ปฏิบัติไม่ได้	□	มาตรการที่กำหนดเป็นมาตรการที่โครงการไม่สามารถปฏิบัติได้
6. มาตรการที่ปฏิบัติแต่ไม่มีประสิทธิภาพ	⊖	การประเมินในกรณีที่โครงการปฏิบัติตามมาตรการกำหนดแต่ไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันหรือลดผลกระทบ
7. มาตรการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ	△	กรณีที่มาตรการอยู่ในขั้นตอนการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินการได้

4.2 การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในระยะดำเนินการ

การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ จะดำเนินการติดตามตรวจสอบตามมาตรการที่ได้กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ในช่วงระยะดำเนินการ มีมาตรการที่ต้องปฏิบัติทั้งสิ้น 5 มาตรการ รายละเอียดแยกตามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 4.2-1

บริษัทที่ปรึกษาได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในระยะดำเนินการเปิดใช้สะพานปีที่ 7 มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.2-2 และภาพที่ 4.2-1

ตารางที่ 4.2-1 มาตรการที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ในระยะดำเนินการ

ปัจจัยสิ่งแวดล้อม	มาตรการในระยะดำเนินการ (มาตรการ)
1. การสนองต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1
2. อุทกวิทยาน้ำผิวดินและสมุทรศาสตร์	1
3. การคมนาคมขนส่ง	1
4. สาธารณสุข อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	2
รวมทั้งหมด	5

4.3 การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ สิ่งแวดล้อมต่อป่าชายเลน

ทางบริษัท บางแสนมหานคร จำกัด (บริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างโครงการ) ได้ดำเนินการปลูกป่าชายเลน ร่วมกับชุมชนในพื้นที่ ทั้งฝั่งตำบลเนินซ้อและตำบลปากน้ำประแส อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ระยอง) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2557 ทางโครงการได้ดำเนินการปลูกป่าชายเลน มีพื้นที่รวมทั้งหมด 62 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา จำนวน 4 แปลง (ภาคผนวก ข) ดังนี้

- 1) พื้นที่แปลงที่ 1 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 50 ไร่
- 2) พื้นที่แปลงที่ 2 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา
- 3) พื้นที่แปลงที่ 3 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ตำบลเนินซ้อ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 8 ไร่ 40 ตารางวา
- 4) พื้นที่แปลงที่ 4 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลเนินซ้อ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 7 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา

ตารางที่ 4.2-2 ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม สะพานข้ามแม่น้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ระยะดำเนินการ ปีที่ 7

ปัจจัยสิ่งแวดล้อม	มาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ผลการ ปฏิบัติงาน	รายละเอียดการปฏิบัติตามมาตรการ	เหตุผลการเปลี่ยนแปลง ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ	เอกสารอ้างอิง
1. การสนองต่อ มาตรการ ป้องกันและ แก้ไข ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม	- กรมทางหลวงชนบท จะต้องกำหนดให้ผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุในมาตรการป้องกันแก้ไขและลด ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง และเงื่อนไขที่เพิ่มเติมโดยสำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยระบุ ในสัญญาว่าจ้างและควบคุมให้ผู้ดำเนินการก่อสร้างปฏิบัติ ตามอย่างเคร่งครัด	●	กรมทางหลวงชนบทได้ปฏิบัติตามมาตรการฯ ที่กำหนด ไว้อย่างเคร่งครัด	-	
2. อุทกวิทยาน้ำ ผิวดิน และสมุทร ศาสตร์	- กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบสภาพท้องน้ำบริเวณต่อม่อ สะพาน ในปีที 1 ปีที 3 และปีที 5 ของการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการแก้ไขผลกระทบด้วยการปรับปรุงแบบ โครงสร้างสัมฤทธิ์ผลจริง หากพบว่า มีการกัดเซาะที่อาจ ก่อให้เกิดอันตรายต่อตลิ่งหรือบ้านเรือนของประชาชน จะต้องกำหนดให้เสริมความมั่นคงของขอบตลิ่งโดยเร็ว	●	กรมทางหลวงชนบทได้ติดตามตรวจสอบสภาพท้องน้ำ บริเวณต่อม่อสะพานในปีที 5 ของการเปิดใช้สะพาน เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2562 (ภาพที่ 4.2-1 ก) ผลการติดตามตรวจสอบ พบว่า ยังไม่พบการกัดเซาะ บริเวณต่อม่อตลอดแนวสะพาน และไม่มีการกัดเซาะ ของตลิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อบ้านเรือนของประชาชน	-	
3. การคมนาคม ขนส่ง	- กรมทางหลวงชนบทด้วยความร่วมมือจากเทศบาลตำบล ปากน้ำประแส และองค์การบริหารส่วนตำบลเนินซ้อ ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของโคมไฟฟ้าส่องสว่างเป็น ประจำ และเปลี่ยนหลอดไฟส่องสว่างทดแทนหลอดที่ขาด โดยเร็ว	●	กรมทางหลวงชนบทร่วมกับเทศบาลตำบลปากน้ำประแส และองค์การบริหารส่วนตำบลเนินซ้อ ได้ตรวจสอบดวง ไฟส่องสว่างบนสะพานเป็นประจำ และเปลี่ยนหลอดไฟ ส่องสว่างทดแทนหลอดที่ขาด ปัจจุบันผลการติดตาม ตรวจสอบ พบว่า โคมไฟฟ้าใช้งานได้ตามปกติ (ภาพที่ 4.2-1 ข)	-	

หมายเหตุ : ● มาตรการที่ปฏิบัติ ○ มาตรการที่ไม่ได้ปฏิบัติ ▲ มาตรการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ● มาตรการที่ปฏิบัติไม่ครบถ้วน
 ⊗ มาตรการที่ไม่สามารถประเมินได้ □ มาตรการที่ปฏิบัติไม่ได้ ⊖ มาตรการที่ปฏิบัติแต่ไม่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.2-2 ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม สะพานข้ามแม่น้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ระยะดำเนินการ ปีที่ 7 (ต่อ)

ปัจจัยสิ่งแวดล้อม	มาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ผลการ ปฏิบัติงาน	รายละเอียดการปฏิบัติตามมาตรการ	เหตุผลการเปลี่ยนแปลง ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ	เอกสารอ้างอิง
4. สาธารณสุข อาชีวอนามัย และความ ปลอดภัย	1) ควบคุมความเร็วของยานยนต์ที่ใช้ทางยกระดับ/สะพาน ไม่เกิน 60 กิโลเมตร/ชั่วโมง	●	กรมทางหลวงชนบทได้ติดตั้งป้ายเตือนจำกัดความเร็ว ไม่เกิน 40 กิโลเมตร/ชั่วโมง บนสะพาน (ภาพที่ 4.2-1 ค)	-	
	2) กำหนดให้พื้นที่สะพานและทางยกระดับเป็นเขตห้ามจอด ตลอดแนว	●	กรมทางหลวงชนบทได้ใช้แนวแถบสีแดงสลับขาวเป็น แนวห้ามจอดยานพาหนะบริเวณเชิงลาดทั้งฝั่งจุดเริ่มต้น โครงการและฝั่งจุดสิ้นสุดโครงการ ผลการติดตามตรวจสอบ ไม่พบรถยนต์จอดรบนพื้นสะพานห้ามจอด แต่จะพบ รถยนต์ที่จอดเพียงชั่วขณะ เพื่อชมวิวิวทัศนียภาพบนสะพาน (ภาพที่ 4.2-1 ง)	-	

หมายเหตุ :

● มาตรการที่ปฏิบัติ

○ มาตรการที่ไม่ได้ปฏิบัติ

△ มาตรการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

⦿ มาตรการที่ปฏิบัติไม่ครบถ้วน

⊗ มาตรการที่ไม่สามารถประเมินได้

□ มาตรการที่ปฏิบัติไม่ได้

⊖ มาตรการที่ปฏิบัติแต่ไม่มีประสิทธิภาพ

ก. การสำรวจระดับพื้นที่ท้องน้ำในแม่น้ำประแสร์
บริเวณพื้นที่โครงการ

ข. สภาพดวงไฟส่องสว่างบนสะพานข้าม
แม่น้ำประแสร์

ค. ป้ายจำกัดความเร็วไม่เกิน 40 กิโลเมตร/ชั่วโมง
ติดตั้งไว้บริเวณราวสะพาน

ง. แนวแถบสีแดงสลับขาวบริเวณเชิงลาดฝั่งจุดเริ่มต้น
โครงการ และฝั่งจุดสิ้นสุดโครงการ

ภาพที่ 4.2-1 การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการสะพาน
ข้ามแม่น้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ในช่วงระยะดำเนินการ

ตามผลการติดตามตรวจสอบการปลูกป่าชายเลนในทั้ง 4 แปลง เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2564 (รูปที่ 4.3-1 ถึงรูปที่ 4.3-5) พบว่า

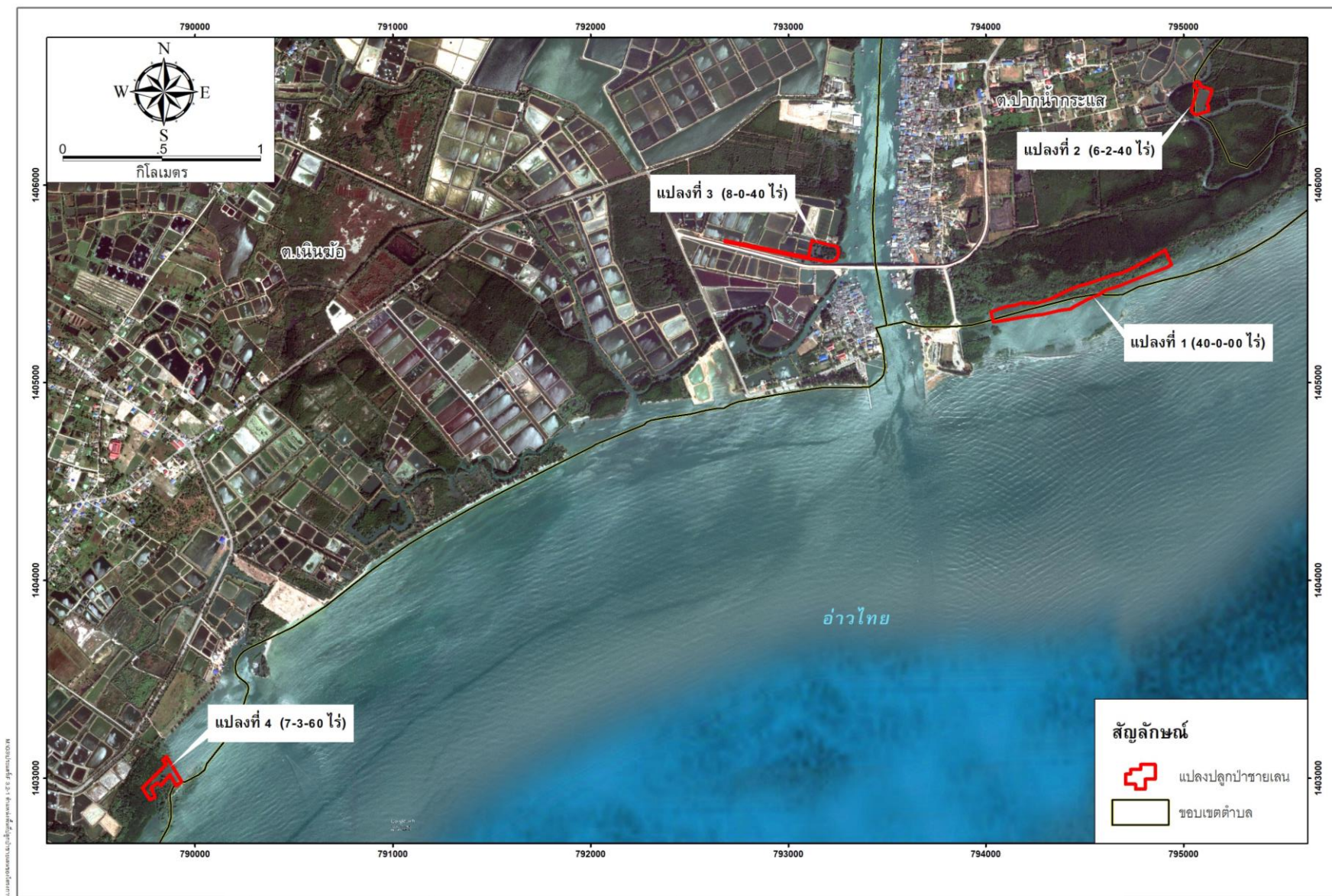
1) พื้นที่แปลงที่ 1 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะลา จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 50 ไร่ ผลการติดตามการเติบโตของไม้โกงกางใบใหญ่ในแปลงดังกล่าว พบว่า ไม้โกงกางใบใหญ่ มีการรอดตาย ร้อยละ 80 ของไม้ที่ปลูกในพื้นที่ ส่วนไม้ที่ตายเกิดจากกระแสน้ำทะเลขึ้น-ลง

2) พื้นที่แปลงที่ 2 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะลา จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา ผลการติดตามการเติบโตของไม้โกงกางใบใหญ่ในแปลงดังกล่าว พบว่า ไม้โกงกางใบใหญ่มีการรอดตาย ร้อยละ 10 ของไม้ที่ปลูกในพื้นที่ ส่วนไม้ที่ตาย อาจเนื่องจากเรือประมงที่แล่นเข้าไปในพื้นที่ปลูกป่าเพื่อหากุ้งและหอย ทำให้ชนโกงกางล้มตาย กล้าไม้ถูกเพรียงเกาะกินลำต้น และกระแสน้ำขึ้น-ลงไหลผ่านพื้นที่

3) พื้นที่แปลงที่ 3 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ตำบลเนินฆ้อ อำเภอกะลา จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 8 ไร่ 40 ตารางวา ผลการติดตามการเติบโตของไม้โกงกางใบใหญ่ในแปลงดังกล่าว พบว่า ไม้โกงกางใบใหญ่มีการรอดตาย ร้อยละ 80 ของไม้ที่ปลูกในพื้นที่ ส่วนไม้ที่ตายเกิดจากกระแสน้ำขึ้น-ลงในคลองประแสร์ และการจอดเรือประมงของชาวประมง

4) พื้นที่แปลงที่ 4 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลเนินฆ้อ อำเภอกะลา จังหวัดระยอง มีพื้นที่ 7 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา ผลการติดตามการเติบโตของไม้โกงกางใบใหญ่ในแปลงดังกล่าว พบว่า ไม้โกงกางใบใหญ่มีการรอดตาย ร้อยละ 60 ของไม้ที่ปลูกในพื้นที่ ส่วนไม้ที่ตายเกิดจากกระแสน้ำทะเลขึ้น-ลง

กล่าวโดยสรุป ไม้โกงกางใบใหญ่ที่เติบโตในพื้นที่ จะช่วยเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อนและลดแรงปะทะกระแสน้ำทะเลชายฝั่ง ดังนั้น กรมทางหลวงชนบท ควรปลูกไม้เสริมต้นที่ตายในพื้นที่ปลูกป่าทดแทนทั้ง 4 แปลง

รูปที่ 4.3-1 ตำแหน่งพื้นที่ปลูกป่ายาเลนของโครงการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อป่ายาเลน

รูปที่ 4.3-2 พื้นที่แปลงที่ 1 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะลา จังหวัดระยอง พื้นที่ 50 ไร่

รูปที่ 4.3-3 พื้นที่แปลงที่ 2 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอกแสลง จังหวัดระยอง พื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา

รูปที่ 4.3-4 พื้นที่แปลงที่ 3 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พื้นที่ 8 ไร่ 40 ตารางวา

รูปที่ 4.3-5 พื้นที่แปลงที่ 4 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พื้นที่ 7 ไร่ 3 งาน 60 ตารางวา

4.4 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ มีมาตรการที่ต้องปฏิบัติทั้งหมด 5 มาตรการ พบว่า กรมทางหลวงชนบทได้ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวครบทั้ง 5 มาตรการ โดยแบ่งตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วงระยะดำเนินการ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.4-1

ตารางที่ 4.4-1 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ในระยะดำเนินการ ปีที่ 7

ปัจจัยสิ่งแวดล้อม	จำนวน (มาตรการ)	ผลการปฏิบัติ						
		●	○	△	⦿	⊗	□	⊖
1. การสนองต่อมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	1	1	-	-	-	-	-	-
2. อุทกวิทยาน้ำผิวดินและสมุทรศาสตร์	1	1	-	-	-	-	-	-
3. การคมนาคมขนส่ง	1	1	-	-	-	-	-	-
4. สาธารณสุข อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	2	2	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งรวม	5	5	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ : ● มาตรการที่ปฏิบัติ ○ มาตรการที่ไม่ได้ปฏิบัติ △ มาตรการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ
 ⦿ มาตรการที่ปฏิบัติไม่ครบถ้วน ⊗ มาตรการที่ไม่สามารถประเมินได้ □ มาตรการที่ปฏิบัติไม่ได้
 ⊖ มาตรการที่ปฏิบัติแต่ไม่มีประสิทธิภาพ